

IBV Lappi Oy:n aurinkosähkövoimalainvestointi

Tausta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241 elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta annettiin 12. helmikuuta 2021. Elpymis- ja palautumistukiväline (RRF) on osa Next Generation EU –elpymisvälinettä, jonka tarkoituksena on tukea jäsenvaltioiden elpymistä koronaviruspandemiasta. Samalla tavoitteena on tehdä EU:n talouksista kestävämpiä, selviytymiskykyisempiä ja valmiimpia vihreän siirtymän ja digitaalisen muutoksen haasteisiin.

Saadakseen rahoitusta elpymis- ja palautumistukivälineestä jäsenvaltioiden tuli esittää kansallinen elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRP). Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelma toimitettiin Euroopan komissiolle 27. toukokuuta 2021. Komissio julkisti myönteisen arvion suunnitelmasta 4. lokakuuta 2021 ja EU:n neuvosto hyväksyi suunnitelman 29. lokakuuta 2021.

Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelma on osa Suomen kestävän kasvun ohjelmaa, jolla tuetaan pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävää kasvua. Suomen kestävän kasvun ohjelma tukee laajasti myös Pariisin ilmastopimuksen, Euroopan vihreän kehityksen ohjelman sekä EU:n ja Suomen hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamista.

Suunnitelma jakautuu neljään pilariin seuraavasti: vihreä siirtymä, digitalisaatio, työllisyys sekä sosiaali- ja terveydenhuolto. Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukainen energiainvestointien tukiohjelma (RRF-energiainvestointituki) kuuluu vihreään pilariin, jonka tavoitteena on tukea talouden rakennemuutosta ja hiilineutraalin hyvinvointiyhteiskunnan rakentamista.

Pilarit jakaantuvat edelleen toimenpiteisiin. RRF-energiainvestointituki kattaa yhteensä neljä elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaista toimenpidettä. Suomi tekee kerran vuodessa komissiolle maksupyynnön perustuen valmistuneisiin toimenpiteisiin ja niiden välitavoitteisiin.

RRF-energiainvestointituki

Tukiohjelman tavoitteena on edistää Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisia energiainvestointi- ja energiainfrastruktuurihankkeita, joilla vähennetään Suomen kasvihuonekaasupäästöjä ja jotka tukevat Suomen hiilineutraalisuustavoitteita. Tavoitteena on myös vähentää uusiutuvan energian ja uuden energiateknologian teknologisia ja taloudellisia riskejä muun muassa vetyhankkeissa ja uuden energiateknologian hankkeissa.

RRF-energiainvestointituki on kohdistettu seuraaviin Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisiin investointeihin (toimenpiteisiin):

1. Energiainfrastruktuuri-investoinnit
2. Investoinnit uuteen energiateknologiaan

3. Vähähiilinen vety sekä hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen
4. Teollisuuden prosessien suora sähköistäminen ja vähähiilistäminen.

Energiatukimomentilta 32.20.41 on varattu erillinen myöntövaltuus jokaiselle yllä mainitulle investointityypille. Vuoden 2022 talousarviossa myöntövaltuutta varattiin energianinfrastruktuuri-investoinneille 154,35 miljoonaa euroa, uuden energiateknologian käyttöönotolle 124,35 miljoonaa euroa, vähähiiliselle vedylle ja hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen 127 miljoonaa euroa sekä teollisuuden prosessien sähköistämiseksi ja vähähiilistämiseksi 47,5 miljoonaa euroa.

Tuen myöntäminen perustuu valtioneuvoston asetukseen Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisia energiainvestointeja vuosina 2022-2026 koskevasta tuesta (VNA 1112/2021, RRF-energiainvestointitukiasetus). RRF-energiainvestointituella rahoitettavien hankkeiden tulee valmistua viimeistään 30.6.2026.

Työ- ja elinkeinoministeriö pyysi toimittamaan RRF-energiainvestointitukihakemukset 4.3.2022 mennessä. Hakemuksia jätettiin 86. Hakemusten perusteella tukea haettiin yhteensä noin 1,65 miljardia euroa. Työ- ja elinkeinoministeriön haun lisäksi RRF-energiainvestointitukea voidaan myöntää Euroopan yhteistä etua koskeviin tärkeisiin vetyhankkeisiin (ns. vety-IPCEI), joiden tukemisen Euroopan komissio on erillisen ilmoituksen perusteella hyväksynyt sisämarkkinoille soveltuvaksi. Näille hankkeille on erillinen hakuprosessi.

Määräaikaan mennessä työ- ja elinkeinoministeriöön jätettyjä tukihakemuksia arvioitiin vertailemalla hankkeiden vaikuttavuutta hankemuotokohtaisesti Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Arviointiperusteita ovat olleet energia- ja päästövaikutukset, kustannustehokkuus, toteutettavuus, hankkeisiin sisältyvän teknologian uutuusarvo, teknologian tai hankkeen monistettavuus sekä hankkeiden muut vaikutukset. Lisäksi tuettavien hankkeiden täytyy olla ei merkittävää haittaa –periaatteen ja muiden asetuksissa määritettyjen ehtojen mukaisia. Hankkeiden arviointi ja vertailu perustuvat kokonaisuudelle. Kokonaisuudessa haettu tukisumma on selvästi suurempi kuin jaettavissa oleva myöntövaltuus.

Ensimmäiset tukipäätökset RRF-energiainvestointituesta tehtiin 4.10.2022. Uuden energiateknologian käyttöönoton hanketyypistä myönnettiin noin 28,46 miljoonaa euroa kahdelle aurinkosähkön tuotantoinvestoinnille, vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen hanketyypistä noin 65,62 miljoonaa euroa kahdelle sähköpoltoaineiden tuotantoinvestoinnille ja teollisuuden prosessien sähköistämisen ja vähähiilistämisen hanketyypistä myönnettiin 5,72 miljoonaa euroa kahdelle teollisuuden sähköistämistä edistävälle investoinnille.

Hankkeen kuvaus

IBV Lappi Oy suunnittelee investointia teollisen mittakaavan aurinkosähköpuiston rakentamiseen. Laitos olisi teholtaan 89 MWp ja se tuottaisi noin 89 GWh sähköä vuodessa. Voimala sijoittuu pääosin vanhoille turvetuotantoalueille, joilla turvetuotanto on loppunut vuonna 2021. Noin 20% alueesta on talousmetsää ja 3 % peltoa.

Hankkeen uutuusarvona voidaan pitää kokoluokkaa. Lisäksi hankkeessa käytetään kaksipuoleisia paneeleita. Yritys arvioi niistä olevan erityistä hyötyä Suomen olosuhteissa, sillä lumipeitteen aikana heijastuneen säteilyn määrä voi parantaa paneelien tuotantokapasiteettia.

Hankkeen kustannukset muodostuvat verkkoliitynnästä, aurinkopaneeleista ja niiden telineistä, rakennusteknisistä töistä ja maanrakennuksesta.

Hanketta on edeltänyt esiselvitysvaihe, jolloin yritys on selvittänyt hankkeen toteutettavuutta. Yrityksen investointisuunnitelman mukaan se jatkaa esisuunnittelua vuoden 2023

ajan, ja investointipäätös tehtäisiin tammikuussa 2024. Hanke valmistuisi vuoden 2026 alussa. Hakijan mukaan investointituki on välttämätön hankkeen käynnistämiseksi.

Ympäristövaikutukset

Hakijan mukaan investointi vähentää hiilidioksidipäästöjä noin 8000 tonnia vuodessa laskettuna Suomen keskimääräisen sähköntuotannon CO₂-päästökertoimella.

Työllisyysvaikutukset

Hakijan mukaan hankkeen rakennusaikainen työvoimatarve Suomessa on noin 60 henkilötyövuotta. Uusia työpaikkoja ei synny yritykseen, sillä yritys käyttää operoinnissa alihankintaa.

Lausunnot

Työ- ja elinkeinoministeriön tukipäätös on ehdollinen Euroopan komission hyväksynnälle RRF-asetuksen 4 §:n 2 momentin 2 kohdan perusteella. Investointihanke ei täytä tiettyjen tukimuotojen toteutamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EY) N:o 651/2014 (jäljempänä "ryhmäpoikkeusasetus") mukaisia kyseistä tukimuotoa koskevia erityisiä edellytyksiä. Investointitukea ei siten voida myöntää ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla. Näin ollen investointihankkeelle myönnettävä investointituki myönnetään RRF-energiainvestointitukiasetuksen 4 §:n 5 momentin mukaisesti ehdollisena, kunnes Euroopan komissio on hyväksynyt tuen sisämarkkinoille soveltuvaksi.

Yritystukineuvottelukunnalle on 21.6.2022 esitelty tiedoksi valmistelussa oleva RRF-energiainvestointihankkeiden tukipäätösten kokonaisuus. Lain 429/2016 7 §:n mukaisesti asian kiireellisyys perusteella asia annetaan jälkikäteen yritystukineuvottelukunnalle tiedoksi.

Valtion rahoitustuki

Hanke on momentin 32.20.41 Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmaa koskevan käyttökohteen ja alajaottelukohdan Investoinnit uuteen energiateknologiaan 32.20.41.3 mukainen. Investoinnit rahoitetaan Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen (asetus (EU) 2021/241) kautta.

Hankkeen kokonaisinvestointikustannus on 53 690 595 euroa. Yritys haki tukea 51 427 539 euron hyväksyttävillä investointikustannuksilla 10 285 507 euroa (20 %). Hyväksyttävissä kokonaiskustannuksissa koneiden ja laitteistojen osuus on 47 869 409 € ja verkko-liittymän osuus 3 558 130 euroa.

Tukea myönnettäisiin 10 285 507 euroa, kuitenkin enintään 20 % hyväksyttävistä kustannuksista. Tuki myönnettäisiin ehdollisena, kunnes Euroopan komissio on hyväksynyt tuen sisämarkkinoille soveltuvaksi. Tukea voidaan maksaa vasta tämän hyväksynnän jälkeen ja tukea maksetaan ainoastaan toteutuneita kustannuksia vastaan hankkeen edetessä.